

De voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland
T.a.v. de Statengriffie

Onderwerp
Calamiteitenroutes in Zeeland

Zaaknummer
708941

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 11 juni 2025

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van de incidenten op 3 en 9/10 april 2025 in de Vlaketunnel constateerden uw Staten in de vergadering van Provinciale Staten van 11 april 2025 dat het nodig is om te zoeken naar een structurele oplossing voor de kwetsbare hoofdwegeninfrastructuur en de wijze waarop we dit kunnen opschalen naar de landelijke politiek. U vroeg hierover een brief toe te sturen, zodat in de Commissie Economie een debat kan plaatsvinden over dit onderwerp. Daarnaast hebben wij u er al op geattendeerd dat het van belang is om deze problematiek aanhangig te maken bij de fracties in de Tweede Kamer.

Zoals u weet is de Zeeuwse verkeerssituatie specifiek. Vanwege de eilandenstructuur en het beperkte aantal en de capaciteit van de oeververbindingen is het Zeeuwse hoofdwegenet kwetsbaar. Als er een incident plaatsvindt waardoor een hoofdverbinding is afgesloten, dan loopt het omliggende wegennet direct vol. De verkeerschaos die daar het gevolg van is, is schadelijk voor de leefbaarheid, de economie en de veiligheid. Zowel als opgenomen in het antwoord op Kamervragen van Tweede Kamerlid de heer Stoffer (zie bijlage), als uit de cijfers van de Verkeerscentrale van Rijkswaterstaat blijkt dat er steeds meer ongevallen plaatsvinden op het Zeeuwse deel van de A58 en in de Vlaketunnel.

De kwetsbaarheid van het Zeeuwse hoofdwegenet kunnen we niet meer accepteren. Hiertoe zien Gedeputeerde Staten de volgende aandachtspunten en oplossingsrichtingen die op tafel moeten komen bij de Rijksoverheid, het (nieuwe) kabinet en de Tweede Kamer:

- Erkenning van de forse bereikbaarheidsopgave in een eilandenstructuur als Zeeland. Naast de A58 moet ook de Midden-Zeelandroute door het Rijk gezien worden als hoofdstructuur van Zeeland. Niet meer redeneren vanuit een wegbeheerdersrol, maar vanuit de hoofdstructuur, de bijbehorende bereikbaarheidsopgave en het calamiteitenalternatief/de evacuatie route voor Zeeland. Dit doen we via het Toekomstbeeld Midden-Zeelandroute, waar we u op korte termijn verder over gaan informeren.
- Snelle en veilige calamiteitenroutes, bijvoorbeeld de N289, inrichten als calamiteitenroute voor onder andere de Vlaketunnel.
- Sneller de hoofdwegen weer beschikbaar maken na een incident.
- Lokaal maatwerk rekening houdend met de Zeeuwse situatie in de protocollen die gehanteerd worden, rond (verkeers)veiligheid in geval van incidenten.

Kortom: we willen graag met u de kwetsbaarheid van het Zeeuwse hoofdwegenet stevig op de kaart zetten bij het Rijk. Wij vragen u om uw fractie en/of uw Haagse contacten in de Tweede Kamer hierover te benaderen.

Denkrichtingen over een robuust Zeeuws hoofdwegennet

Het verkeer zal toenemen, zowel vanuit bestaande autonome groeiprognoses als vanuit de ambities die we hebben ten aanzien van Zeeland 2050 (vitale kernen en netwerkstad, Groene krachtbron van Nederland en Hotspot voor talent). Het Zeeuwse hoofdwegennet moet daarom robuuster en toekomstbestendiger uitgevoerd worden. De nadruk ligt op het versterken van het totale netwerk. Voor het verkeer vanaf het westelijke deel van Zeeland naar Zuid-Holland en vice versa wordt op dit moment in de planstudie Deltaweg (voor de korte termijn) en het toekomstbeeld Midden-Zeelandroute (voor de middellange termijn) gewerkt aan een snellere en veiligere (calamiteiten)route via de N256 en de N59. Op dit moment ronden we het toekomstbeeld Midden-Zeelandroute af, waarover we u binnenkort informeren. Dit is afgelopen jaren al de inzet in vele ambtelijke en bestuurlijke gesprekken met het Rijk (o.a. BO MIRT) geweest.

Een sterke A58 blijft onverminderd belangrijk en dat moeten we ook uitdragen. De capaciteit van de omleidingsroutes is, vooral ter hoogte van de Vlaketunnel, te beperkt om al het verkeer dat normaal gesproken gebruikmaakt van de A58 goed te laten doorstromen. Ook zijn de omleidingsroutes complex en is er sprake van conflicten met andere verkeersstromen en verkeersdeelnemers waaronder fietsers en landbouwverkeer. Voor het verkeer vanuit Zeeland richting West-Brabant en vice versa bestaan geen concrete plannen bij het Rijk om de omleidingsroute voor de A58 op te waarderen of een nieuwe calamiteitenroute aan te leggen. Wij willen er bij het Rijk op aandringen en eventueel gezamenlijk met het Rijk onderzoeken of de oost-west verbinding van en naar West-Brabant robuuster gemaakt kan worden om een betrouwbare reistijd bij calamiteiten beter te kunnen garanderen. Te denken valt aan infrastructurele maatregelen zoals een parallelle wegstructuur langs de A58 of calamiteitendoorgangen vanaf en naar de A58. Die maken de omleidingsroutes korter en minder complex. We betrekken hierin de motie van VVD, JA21 en CDA over complexe rotonden en kruispunten N289 en N666 (uit de Provinciale Staten vergadering van 6 juni 2025, zie bijlage).

Inzet richting het Rijk

De Provincie Zeeland kan niet in haar eentje zorgen voor de realisatie van snelle en veilige calamiteitenroutes. We hebben de erkenning van het Rijk voor de Zeeuwse problematiek hard nodig. De Provincie zet zich daarom in om samen met de Zeeuwse gemeenten, het waterschap en andere stakeholders met een stevige boodschap op te trekken richting het Rijk. We leggen hierbij de verbinding met Zeeland 2050: zonder een sterke infrastructuur met bijbehorende volwaardige calamiteitenroutes kunnen we de ambities uit Zeeland 2050 niet realiseren.

Onze inzet richting het Rijk is zoals hierboven omschreven gericht op:

- beleidsmatige erkenning van de specifieke Zeeuwse omstandigheden (eilandenstructuur met kwetsbare verbindingen);
- het robuuster maken van het Zeeuwse hoofdwegennet;
- het aanpassen van de Tunnelwet, zodat de weg niet te lang is afgesloten. Een eerste stap hiertoe is het proberen te verkrijgen van experimenteerruimte voor Rijkswaterstaat om de Tunnelwet ruimer te interpreteren (weer gekoppeld aan de Zeeuwse situatie);
- het maken van afspraken over de realisatie van volwaardige calamiteitenroutes in Zeeland met bijbehorende financiële middelen.

Over de bereikbaarheid van Zeeland staan wij in contact met de Rijksoverheid en heeft gedeputeerde Van der Maas recent nog bijgepraat met de voormalig Minister van Infrastructuur en Waterstaat. Ook met de opvolger van voormalig minister Madlener en richting het parlement zullen wij blijvend de Zeeuwse belangen rondom bereikbaarheid onder de aandacht brengen. Hierbij beroepen wij ons op het rapport 'Elke regio telt' en ons Zeeuwse antwoord daarop: Zeeland 2050. Het doel is daarbij om meer financiering naar Zeeland te halen voor een betere bereikbaarheid en grotere robuustheid van het Zeeuwse hoofdwegennet.

Sneller de hoofdwegen weer beschikbaar maken na een incident

Het is cruciaal dat de weg bij een incident zo snel mogelijk wordt vrij gemaakt. Dat vraagt lokaal maatwerk passend bij de Zeeuwse situatie, maar vooral duidelijkheid in mandaat en bevoegdheden om snel te kunnen handelen. Rijkswaterstaat is als beheerder van de A58 en de Vlaketunnel primair verantwoordelijk voor het garanderen van de doorstroming, veiligheid en leefbaarheid. Dit geldt ook bij calamiteiten, waarbij de impact vaak voelbaar is op het omliggende wegennet van Provincie Zeeland. Hoewel de Provincie ook verantwoordelijk is voor veilige en vlotte omleidingsroutes, ligt de hoofdverantwoordelijkheid voor de doorstroming van het verkeer bij incidenten op de A58 altijd bij Rijkswaterstaat.

Wij zetten in op de volgende acties:

- We benadrukken bij Rijkswaterstaat om vanuit eigen verantwoordelijkheid snel en doortastend te handelen om de Vlaketunnel en/of weg vrij te krijgen en het verkeer weer op gang te krijgen. Dat vraagt doorzettingsvermogen en adequaat handelen om de impact zo klein mogelijk te houden. Kijkend naar de volledige hoofdwegenstructuur in Zeeland maken we onderlinge afspraken met Rijkswaterstaat op het gebied van incident management, zodat we dit op het hele netwerk goed geborgd hebben. Daarbij garanderen we samen met Rijkswaterstaat een grotere beschikbaarheid van wegininspecteurs en bergers voor een snellere aanrijtijd naar incidentlocaties.
- We bevorderen de doorstroming op de (provinciale) omleidingsroutes door contractueel strenge eisen te stellen aan bergers om zo snel mogelijk ter plaatse te zijn en de weg weer vrij te maken in het geval van een incident of een voertuig met pech op de rijbaan. Vaak ontstaan namelijk ongevallen op de omleidingsroute als gevolg van de drukte en afwijkende verkeerssituatie. Ook hebben we de regelscenario's (draaiboeken) voor ongeplande wegafsluitingen uitgebreid en aangescherpt. Daarbij zetten we sneller verkeersregelaars in bij incidenten op het Zeeuwse hoofdwegennet die volgens de verwachting langer dan twee uur duren.
- Om onveilige verkeerssituaties op het omliggende wegennet te voorkomen/te verminderen door menging van het doorgaande verkeer met lokaal verkeer (waaronder landbouwverkeer en fietsers), onderzoeken we de mogelijkheden om dit te ontvlechten.
- We zetten met alle Zeeuwse beheerders van spoor-, weg- en vaarweginfrastructuur in op een gezamenlijke verkeershinderautoriteit 'Zeeland Bereikbaar'. Dit is een doorontwikkeling van het Regionaal Verkeersmanagement Team (RVT). Daarin bundelen Rijkswaterstaat, Provincie Zeeland, NV Westerscheldetunnel, North Sea Port, waterschap Scheldestromen, de Zeeuwse gemeenten, de Veiligheidsregio en de politie hun krachten. Samen zorgen we voor een slagvaardige aanpak van incidenten. Bij Zeeland Bereikbaar wordt naast incident management ingezet op het samen 'slim' inplannen van werkzaamheden zodat de gebruiker daar de minste hinder van ondervindt, en tevens op het aanbieden van 'slimme reisalternatieven' om de bereikbaarheid van Zeeland zo goed mogelijk te borgen tijdens geplande en ongeplande afsluitingen. Dit is in het BO MIRT van 2024 met de voormalig minister van Infrastructuur en Waterstaat afgesproken in het kader van een rijksbijdrage hiervoor.
- Het uitvoeren van de motie 'Behoud verkeerscentrale Westerscheldetunnel in Zeeland' van CU, PvdA-GL, CDA, JA21, PvdZ, D66, SP, SGP en BBB (zie bijlage). Daarin is gevraagd te onderzoeken of de langetermijnvisie van Rijkswaterstaat op het oog heeft om ook de Zeeuwse centrale te sluiten en wat de mogelijkheden zijn om de

verkeerscentrale van de Westerscheldetunnel bij voorkeur in Zeeland te behouden. Het belang van behoud van werkgelegenheid voor de regionale economie vinden wij daarbij van groot belang, evenals het behoud van bemensing van de verkeerscentrale voor de Zeeuwse tunnels door personeel met regionale kennis. Het beleid van Rijkswaterstaat is om te werken met een beperkt aantal centrales verspreid over Nederland, en van voldoende omvang voor een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering. Wij hebben recent gesproken met voormalig minister Madlener over het behoud van de verkeerscentrale Westerscheldetunnel in Zeeland en zullen op ambtelijk en bestuurlijk niveau de Zeeuwse belangen op dit onderwerp steeds opnieuw naar voren brengen. Echter de eindbeslissing hierover ligt bij Rijkswaterstaat.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben bijgepraat om samen verder van gedachten te wisselen over een robuust Zeeuws hoofdwegennet met volwaardige calamiteitenroutes en over hoe we dit gezamenlijk zo stevig mogelijk kunnen aankaarten in Den Haag.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

A.J. van der Maas
Waarnemend voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Antwoorden op Kamervragen van Tweede Kamerleden de heer Stoffer (SGP) en de heer Pierik (BBB)
2. Motie VVD, JA21, CDA - Complexe en onveilige kruispunten (N289/N666/Knooppunt Vierwegen)
3. Motie CU, PvdA-GL, CDA, JA21, PvdZ, D66, SP, SGP en BBB - Behoud verkeerscentrale Westerscheldetunnel in Zeeland
4. Antwoorden op vragen gesteld in de Provinciale Statenvergadering van 11 april 2025 n.a.v. verkeerschaos Vlaketunnel

U wordt verzocht om in uw correspondentie steeds het zaaknummer te vermelden.